

STRATEŠKI PLAN ASOCIJACIJE NEZAVISNA KULTURNA SCENA SRBIJE 2016 - 2020

Asocijacija Nezavisna kulturna scena Srbije je saradnička platforma organizacija, inicijativa i pojedinaca koji deluju u oblasti savremene umetnosti i koji kulturu vide kao javno dobro. Kroz realizaciju i razmenu programa u zemlji i inostranstvu, aktivnosti jačanja sopstvenih kapaciteta i kapaciteta svojih članica, kao i kroz dijalog sa donosiocima odluka na svim nivoima, Asocijacija Nezavisna kulturna scena Srbije (NKSS) teži da promoviše razvoj inovativnih i kritičkih umetničkih praksi, da utiče na kulturnu politiku i druge javne politike koje su s njom u vezi, da doprinese decentralizaciji kulture u Srbiji i uspostavljanju regionalne kulturne saradnje u Jugoistočnoj Evropi.

Ciljevi Asocijacije NKSS su: razvoj inovativne, kritičke i eksperimentalne umetničke i kulturne produkcije; uticaj na formulisanje i sprovođenje kulturne politike u Srbiji na nacionalnom, pokrajinskom i lokalnom nivou i na formulisanje i sprovođenje drugih javnih politika koje su s njom u vezi; razvoj međunarodne kulturne saradnje, a posebno kulturne saradnje u regionu Jugoistočne Evrope; razvoj međusektorske saradnje u oblasti kulture u Srbiji, posebno razvoj novih modela organizacije i partnerstva civilnog i javnog sektora; decentralizacija kulture u Srbiji; razvoj interkulturnog dijaloga i negovanje kulturne raznolikosti; jačanje kapaciteta aktera nezavisne kulturne scene; širenje i unapređivanje edukacije u oblasti kulture; unapređenje stručnih i naučnih istraživanja u kulturi; prepoznavanje kulture jednakosti i različitosti i stvaranje poštovanja prema kulturnom, nacionalnom i verskom diverzitetu; strateško promišljanje i stalna aktuelizacija osnovnih načela nezavisnog organizovanja i delovanja na kulturnoj sceni u odnosu na prethodni sadašnji i budući društveno-politički kontekst.

Ovaj strateški dokument kreiran je i usvojen na radionici strateškog planiranja održanoj u Beogradu 26. i 27. juna 2015. i na V redovnoj Skupštini Asocijacije Nezavisna kulturna scena Srbije održanoj u Novom Sadu od 11. i 13. septembra 2015. godine. U njemu su definisani strateških ciljevi Asocijacije NKSS u narednom petogodišnjem periodu, određene aktivnosti koje bi trebalo da vode ostvarenju ovih ciljeva, kao i indikatori na osnovu kojih će se vršiti monitoring uspešnosti u ostvarenju rezultata i ciljeva.

Tokom procesa strateškog planiranja, kroz SWOT i TOWS analize, kao i kroz razmatranje strateških izazova i strateških prioriteta u periodu 2016 – 2020. godine, definisano je pet strateških ciljeva Asocijacije Nezavisna kulturna scena Srbije:

1. Izgradnja mehanizama održivosti Asocijacije NKSS
2. Profilisanje identiteta Asocijacije NKSS i izgradnja funkcionalne dinamične unutrašnje strukture, koja podstiče dijalog i mobilise članstvo za zadovoljenje interesa i potreba
3. Povećan uticaj na promenu kulturne politike i drugih javnih politika u Srbiji
4. Razvoj saradnje u Srbiji i regionu (decentralizacija kulture, razvoj saradnje sa drugim akterima u kulturnom polju i drugim društvenim poljima u Srbiji, razvoj kulturne saradnje u regionu Jugoistočne Evrope)
5. Razvoj publike za savremenu umetnost u Srbiji

STRATEŠKI CILJ 1: IZGRADNJA MEHANIZAMA ODRŽIVOSTI ASOCIJACIJE NKSS

Imajući u vidu da je kulturna politika u Srbiji fokusirana na održavanje privida funkcionisanja kulturnih institucija; da akteri nezavisne kulturne scene nemaju podršku, niti komunikaciju sa Ministarstvom kulture i većinom lokalnih samouprava u Srbiji, kao i činjenicu da je u Srbiji ostao aktivan mali broj donatora koji podržavaju savremenu umetnost, izgradnja mehanizama održivosti Asocijacije NKSS predstavlja jedan od njenih važnih ciljeva.

Aktivnosti koje su predviđene za ostvarenje ovog cilja uključuju

- Redovno pripremanje predloga projekata za konkurse donatora koji su već podržavali aktivnosti Asocijacije (EU, FOS, BAC...)
- Identifikovanje novih donatora i uspostavljanje kontakata sa njima
- Viši stepen uplate članarina od strane članica Asocijacije NKSS
- Kreiranje Fonda solidarnosti Asocijacije NKSS
- Aktivnosti usmerene na obezbeđivanje stalnog prostora za rad i programe Asocijacije NKSS
- Mapiranje dostupnih prostora i pokretanje inicijativa za dodeljivanje/osvajanje prostora za rad organizacija nezavisne kulturne scene (zajedno sa drugim organizacijama civilnog sektora)
- Razvoj ljudskih kapaciteta Asocijacije i članica Asocijacije (kroz radionice i razmenu znanja i iskustava kroz *peer* grupe)
- Monitoring ispunjavanja obaveza

INDIKATORI ZA OCENU OSTVARENOSTI STRATEŠKOG CILJA 1 BIĆE:

- Veći godišnji budžet Asocijacije NKSSS
- Povećan broj donatora Asocijacije NKSS
- Povećan broj prijavljenih predloga projekata Asocijacije NKSS
- Povećan broj realizovanih projekata Asocijacije NKSS
- Obezbeđena kancelarija za rad Asocijacije NKSS
- Obezbeđen prostor za realizaciju programskih aktivnosti Asocijacije NKSS i članica Asocijacije NKSS
- Broj zaposlenih ljudi u NKSS (full-time ili part-time)
- Uspostavljanje i funkcionisanje Fonda solidarnosti
- Veći procenat organizacija koje plaćaju članarinu

STRATEŠKI CILJ 2: PROFILISANJE IDENTITETA ASOCIJACIJE NKSS I IZGRADNJA FUNKCIONALNE DINAMIČNE UNUTRAŠNJE STRUKTURE, KOJA PODSTIČE DIJALOG I MOBILIŠE ČLANSTVO ZA ZADOVOLJENJE INTERESA I POTREBA

Ovaj cilj je definisan kao odgovor na uočene slabosti dosadašnjeg delovanja Asocijacije NKSS, koje uključuju neizgrađen identitet Asocijacije prema javnosti; nedostatak dijaloga i nedovoljnu informisanost među članicama Asocijacije; nedovoljno dobru komunikaciju sa organizacijama izvan Beograda i odsustvo mehanizama za razvoj participacije.

Radi ostvarenja ovog strateškog cilja planirano je:

- Kreiranje novog vizuelnog identiteta Asocijacije (uključujući i novi logo)
- Podsticanje saradnje članica kroz: partnerske projekte, projekte regrantiranja, konkurse, *contact-making*, festivale, kampanje, događaje solidarnosti, održavanje skupština, radionica i sastanaka, kroz mailing listu, veb stranicu Asocijacije i izdavanje magazina nezavisne kulture (MANEK)
- Aktiviranje regionalnih resurs centara na animiranju novih članica na lokalnom nivou
- Definisavanje mini-knjige standarda kulture dijaloga i održavanje programa za razvoj kulture dijaloga
- Pokretanje internih javnih rasprava kao i namenskih programa (poput „Sređivanja dvorišta“)

INDIKATORI ZA OCENU OSTVARENOSTI STRATEŠKOG CILJA 2 BIĆE:

- Kvalitet i prepoznatljivost novog vizuelnog identiteta Asocijacije
- Broj aktivnih članica direktno uključenih u rad Asocijacije NKSS
- Broj aktivnih članica izvan Beograda uključenih u rad Asocijacije NKSS
- Broj partnerskih projekata, inicijativa razmena i drugih oblika saradnje članica Asocijacije NKSS
- Broj i stepen aktivnosti regionalnih resurs centara
- Broj i kvalitet namenskih programa za razvoj funkcionalnosti, rešavanje problema i jačanje kapaciteta
- Izmirenje administrativnih obaveza od strane članica (članarne, izveštaji i dr.)
- Broj saopštenja koja je podržala Asocijacija NKSS – proporcija u odnosu na ona koja nisu podržana
- Obim konstruktivno realizovanih dijaloga – komunikacija unutar ANKSS (uključujući mailing listu, skupštine, interne i javne rasprave)
- Učestalost pominjanja Asocijacije NKSS u objavama i komunikaciji članica Asocijacije (isticanje imena u javnim istupanjima)

STRATEŠKI CILJ 3: POVEĆAN UTICAJ NA PROMENU KULTURNE POLITIKE I DRUGIH JAVNIH POLITIKA U

SRBIJI KOJE SU S NJOM U VEZI (PRVENSTVENO OBRAZOVNE I MEDIJSKE POLITIKE)

Kulturnu politiku u Srbiji karakteriše potpuno odsustvo strateške orijentacije, njen implicitni karakter, izrazita centralizacija, gotovo potpuna zavisnost svih kulturnih subjekata od sredstava iz državnog budžeta i osnovno usmerenje na održavanje postojanja sistema kulturnih institucija, a ne na finansiranje programa kulturne produkcije, razvoja publike ili zaštite kulturne baštine. Za razliku od većine razvijenih zemalja, saradnja između javnog, privatnog i civilnog sektora u kulturi u Srbiji je sporadična i zavisi uglavnom od individualnih inicijativa i spremnosti pojedinih rukovodilaca kulturnih institucija na saradnju, a uloga kreativnih industrija i udruženja građana u kulturi u kulturnoj politici u Srbiji je generalno marginalna. Kapaciteti lokalnih samouprava u Srbiji, sa izuzetkom Beograda i donekle Novog Sada, su krajnje oskudni, a zbog manjeg obima publike, zavisnost kulturnih ustanova od gradskih/opštinskih budžeta je još izraženija nego na republičkom nivou. U takvoj situaciji, razumljivo je da se promena takve zastarele kulturne politike pojavljuje kao neminovnost, a Asocijacija NKSS bi želela da igra aktivnu ulogu u ovom procesu.

U toj nameri predviđene su aktivnosti:

- Monitoringa kulturnih i drugih javnih politika koje s njom stoje u neposrednoj vezi (posebno obrazovne i medijske politike)
- Izrade i plasmana naučnih i stručnih studija koje se bave pitanjima kulturnih i drugih javnih politika
- Formulisanja predloga mera kulturne politike i drugih javnih politika koje su s njom u vezi
- Pokretanja građanskih inicijativa, realizacije kampanja, reakcija/saopštenja
- Identifikovanja tema od zajedničkog interesa i pokretanje inicijativa sa drugim partnerima u kulturnom i javnom polju (NVO sektor i sindikati radnika u kulturi)
- Pisanja stručnih tekstova i analiza o nezavisnoj kulturnoj sceni Srbije i ANKSS
- Izgradnja mreže kontakata sa medijima i mehanizama za poboljšanje odnosa sa javnošću

INDIKATORI ZA OCENU OSTVARENOSTI STRATEŠKOG CILJA 3 BIĆE:

- Broj projekata Asocijacije NKSS koji se bave monitoringom kulturne i drugih javnih politika koje su s njom u vezi
- Rezultati procesa monitoringa kulturnih i drugih javnih politika s njom u vezi (stručne i naučne studije o kulturnoj politici u Srbiji koje su napisali stručnjaci koji sarađuju sa Asocijacijom NKSS)
- Broj i kvalitet podnesenih predloga mera u oblasti kulturne politike od strane Asocijacije NKSS
- Prihvatanje predloga i inicijativa ANKSS od strane donosilaca odluka na nacionalnom, pokrajinskom i lokalnom nivou
- Učešće u radnim telima i komisijama koje pripremaju predloge i donose odluke u oblasti kulturne i drugih javnih politika
- Pozivi Asocijaciji NKSS od strane drugih aktera za stvaranje koalicija (partnerstava)
- Partnerstva i zajednički projekti sa akterima izvan kulturnog polja (urbanisti, uzbunjivači javnosti, zastupnici „osetljivih“ grupa, druge građanske inicijative...)
- Povećan obim kulturnih sadržaja u obrazovnom procesu (osnovne i srednje škole)
- Povećano prisustvo sadržaja iz oblasti savremene, inovativne, kritičke umetnosti u nacionalnim, pokrajinskim i lokalnim medijima

STRATEŠKI CILJ 4: RAZVOJ SARADNJE U SRBIJI I REGIONU (DECENTRALIZACIJA KULTURE, RAZVOJ SARADNJE SA DRUGIM AKTERIMA U KULTURNOM POLJU I DRUGIM DRUŠTVENIM POLJIMA U SRBIJI, RAZVOJ KULTURNE SARADNJE U REGIONU JUGOISTOČNE EVROPE)

Decentralizacija kulture i razvoj među-sektorske saradnje u oblasti kulture u Srbiji, posebno razvoj novih modela organizacije i partnerstva civilnog i javnog sektora i razvoj međunarodne kulturne saradnje, a posebno kulturne saradnje u regionu Jugoistočne Evrope, od osnivanja su prioriteta u delovanju Asocijacije NKSS.

Imajući ove ciljeve u vidu, u narednom srednjoročnom periodu planirane su sledeće aktivnosti:

- Aktivnosti usmerene na povećanje broja i kapaciteta organizacija nezavisne kulturne scene izvan Beograda
- Kreiranje partnerskih projekata velikih i malih organizacija za konkurse lokalnih nacionalnih i međunarodnih donatora
- Uspostavljanje partnerske saradnje sa strukovnim udruženjima umetnika
- Uspostavljanje novih i jačanje postojećih kanala komunikacije sa kulturnim akterima iz drugih zemalja regiona Jugoistočne Evrope
- Kreiranje baze podataka o akterima nezavisnih scena u regionu Jugoistočne Evrope
- Učešće u uspostavljanju Regionalnog dokumentacionog centra
- Informisanje aktera nezavisne scene o mogućnostima partnerstva/saradnje na regionalnom/međunarodnom nivou
- Organizacija međunarodnih i regionalnih konferencija/festivala
- Razmena medijskih kontakata u zemljama regiona i pomoć partnerima u PR aktivnostima na lokalnu
- Predstavljanje regionalne kulturne saradnje na marginama konferencije ministara kulture SEE
- Pokretanje inicijative za uspostavljanje Fonda za jugoistočnu Evropu
- Učlanjivanje i aktivno delovanje u međunarodnim kulturnim mrežama

INDIKATORI ZA OCENU OSTVARENOSTI STRATEŠKOG CILJA 4 BIĆE:

- Povećanje broja članica Asocijacije NKSS van Beograda
- Broj podnesenih partnerskih projekata na konkursima Ministarstva kulture
- Broj odobrenih partnerskih projekata na konkursima Ministarstva kulture

- Broj podnesenih partnerskih projekata na konkursima međunarodnih donatora
- Broj odobrenih partnerskih projekata na konkursima međunarodnih donatora
- Obim fondova obezbeđenih za međunarodnu saradnju
- Obim i kvalitet baze podataka o akterima nezavisnih scena u regionu Jugoistočne Evrope
- Broj ostvarenih zajedničkih projekata sa organizacijama i umetničkim grupama iz drugih zemalja regiona Jugoistočne Evrope
- Pozivi/učešće na međunarodnim konferencijama/festivalima
- Medijsko prisustvo Asocijacije NKSS i regionalnih partnera u ne-matičnim zemljama
- Članstvo u regionalnim i međunarodnim mrežama

STRATEŠKI CILJ 5: RAZVOJ PUBLIKE ZA SAVREMENU UMETNOST U SRBIJI

Publika za savremenu umetnosti u Srbiji je malobrojna i uglavnom prisutna u Beogradu i nekoliko većih gradova u Srbiji. Paralelni procesi re-tradicionalizacije kulture u Srbiji i uticaja neo-liberalne globalne kulturne politike, koji su jednako negativno nastrojeni prema savremenoj, inovativnoj, kritičkoj umetnosti; odsustvo ove umetnosti iz programa kulturnih institucija i nastavnih programa obrazovnih institucija; te izostanak medijske podrške za savremenu umetnost, dovode do toga da ukoliko organizacije nezavisne kulturne scene u Srbiji ne budu aktivno radile na informisanju i razvoju publike za savremenu umetnost, ove publike u Srbiji neće ni biti.

Za ostvarenje ovog strateškog cilja predviđene su sledeće aktivnosti:

- Održavanje edukativnih radionica za podizanje kapaciteta članica u komunikaciji sa publikom i javnošću
- Iniciranje serije aktivnosti u okviru kojih se neguje publika i razvija dijalog sa publikom (edukativni programi, de-pasivizacija publike, *outreach* programi – „publici na noge“, *inreach* programi – organizovano dovođenje publike na programe savremene umetnosti, decentralizacija aktivnosti)
- Međusobna razmena iskustava o modelima razvoja publike
- Uspostavljanje saradnje sa obrazovnim institucijama i ponuda programa razvoja publike među njihovim učenicima
- Pokretanje serije programskih aktivnosti NKSS (kampanje, diverzije, festivali)

- Izgradnja funkcionalnog sajta Asocijacije NKSS (mapiranje i kreiranje pretraživača i kalendara događaja)
- Aktiviranje Facebook stranice od strane članova Asocijacije NKSS

INDIKATORI ZA OCENU OSTVARENOSTI STRATEŠKOG CILJA 5 BIĆE:

- Povećanje broja publike na javnim događajima iz domena savremene umetnosti
- Podignuti kapaciteti članica Asocijacije NKSS za animacione aktivnosti razvoja publike
- Broj i uspešnost realizovanih *outreach* i *inreach* programa razvoja publike od strane članica Asocijacije NKSS
- Povećanje broja institucija i organizacija (škola, kulturnih centara, omladinskih centara...) koje nisu direktno u polju savremene umetnosti, a koje su uključene u programe članica Asocijacije NKSS
- Članice ANKSS imaju više informacija o praksama savremene umetnosti van njihove oblasti delovanja
- Aktivnost na socijalnim mrežama i digitalnim medijima
- Aktivnosti web stranice ANKSS (posete web stranici, blogovima, Facebook)

Na osnovu elemenata ovog strateškog plana Asocijacija NKSS praviće godišnje operativne planove koji bi trebalo da budu osnova za svakodnevno delovanje Asocijacije i njenih članica.

Monitoring i evaluacija ostvarenosti strateškog plana i operativnih planova biće zadatak Upravnog odbora Asocijacije NKSS i rezultati ovih aktivnosti biće prezentovani članicama Asocijacije na redovnih godišnjim skupštinama.

U Beogradu, 14. decembra 2015.

Za Asocijaciju NKSS